

Cazanul de la Gundestrup (Danemarca) și simbolurile sale

de Conf. Univ. dr. George V Grigore

Cazanul de la Gundestrup (sau „Vasul de la Gundestrup”) este un vas de argint, bogat decorat, datat ca fiind din secolul I î.Hr. și plasat la sfârșitul perioadei *La Tène*. A fost descoperit în 1891 într-o turbărie de lângă cătunul Gundestrup, Himmerland, din Danemarca. Acest vas se găsește acum în *Muzeul Național al Danemarcei* de la Copenhaga (având o replică în *Muzeul Național din Irlanda* de la Dublin, și mai multe în Franța, cum ar fi cea de la „*Musée galo-Romain de Fourvière*” la Lyon sau cea de la „MAN” (*Musée d'archéologie nationale*) la Saint Germain-en-Laye). Vasul reprezintă cea mai mare piesă din argint, descoperită în Europa, care datează din epoca fierului (diametru: 69 cm; înălțime: 42 cm). În ciuda faptului că a fost descoperit în Danemarca, încă se mai dezbate originea lui celtică sau tracică, luându-se în considerare modul de execuție, metalurgia și simbolistica utilizată. La scurt timp de la descoperirea lor în 1891, plăcile cu reliefuri ale cazanului de la Gundestrup (Iutlanda, Danemarca) au fost comparate cu multe alte creații iconografice în metal prețios din perioada elenistică/republicană târzie (în regiunile mediteraneene), respectiv din perioada târzie *La Tène* (în Barbaricum). Printre numeroasele analogii (falerele din insula Sark, falerele de la Stara Zagora, Helden sau Oberaden, falerele de proveniență vest-anatoliană păstrate la Muzeul Louvre ș.a.), au fost evocate și reliefurile în metal prețios din tezaurele Daciei preromane. Totodată, în dezbaterile dedicate originii meșterilor care au realizat cazanul de la Gundestrup, a fost evocată și posibila lor proveniență balcanică. Întrucât „Cazanul Rynkeby” se presupune a fi fost fabricat prin sec. I î.Hr. în Europa de nord sau centrală, Olmsted susține că

„Cazanul Gundestrup”, ca și „Cazanul Rynkeby”, își are originea în perioada *La Tène III*. Conceptul iconografic al plăcilor exterioare - aranjament de busturi umane în jurul cazanului - a fost adesea comparat cu acela al cazanului Rynkeby și al „vasului-calendar Bavai” din Belgia, cu toate că se presupune că acesta din urmă este ulterior cazanului; se presupune că aparține perioadei romane timpurii. Recent, Bergquist și Taylor sugerează că aranjamentul de busturi umane ar putea indica originea sud-estică, deoarece și în sud-estul Europei sunt dispuse chipuri umane în jurul vaselor. Ei mai notează că se observă adesea busturi de oameni în torentica stilului tracic târziu. Așa apar chipuri umane „rotitoare” (repetitive) pe un vas de aur din Tezaurul tracic (geții sudici) descoperit la Panaghiuriște (Bulgaria).

Cazanul Gundestrup” – deși are o denumire „casnică”, este în adevăr o adevărată mare bijuterie. Acest artefact - capodoperă este compus aproape în întregime din argint, dar există, de asemenea, o cantitate substanțială de aur utilizată pentru aurire, staniu utilizat la lipirea plăcilor interioare și exterioare, dar și sticlă, folosită pentru accentuarea ochilor figurinelor. Tehnicile utilizate în prelucrarea argintului din care este confecționat cazanul sunt necunoscute lumii celtice, dar sunt în concordanță cu renumele tracilor privind prelucrarea tradiționalei foi din argint. Scenele descrise nu sunt exclusiv tracice, dar anumite elemente ale compoziției, motive decorative, și teme ilustrate (cum ar fi liniile șerpuitoare cu care au fost decorate coarcele figurinelor umane și animale) sugerează originea tracică (getică). Deși cazanul a fost descoperit în Danemarca în anul 1891, aceasta nu pare a fi danez (sau este al strămoșilor vechilor dani (daci) ce au colonizat nordul Europei după ce s-au retras ghetării). Curatorii muzeului danez sunt convinși că acesta a fost confecționat în antichitate, de fapt, undeva pe teritoriul Bulgariei sau României. Oricine l-ar fi creat - probabil între anii 150 - 50 î.Hr., cu toate că, de asemenea, este o presupunere - acest meșter și-a desfășurat activitatea la granițele dintre lumea celtică și cea a tracilor (dar și celții

și tracia sunt seminții ale marelui *Pom al Vieții al Geților de Aur primordiali* ce au colonizat întreaga Europă, după ultimul cataclism planetar). Una dintre plăci prezintă o figură masculină purtând coarne, similară „Marelui Vrăjitor” din peștera Trois Freres (Franța), amplasat într-o poziție centrală. Este vorba de „Omul Cerb” (ce apare în postura de „Stăpânul animalelor”), cel ce duce pe mai departe Pomul Vieții (Sarabul Terrei). În simbolistica zisă „păgână” și în zilele noastre în alaiul „mascaților” ce vin în zilele dintre Crăciun (crăcile, ca și „ram”-uri) și Anul Nou („zilele zeilor”, sau „zilele pentru nimic”) apare și Cerbul (pe lângă Capră, Moși, Babe, Brezaie, etc.). În *Religia Vechea Pământească Valaho – Egipteană a Geților de Aur primordiali* mitul Cerbului Sarabha (cel cu opt picioare, ce „calcă” în două tărâmuri) este unul important. Cerbul apare ca purtător al Pomului Vieții în coarnele sale (pe care le schimbă periodic, așa cum lumile se succed în timp). Sarabha apare pe Cupele clepsidră ale Marii Uitări getice descoperite la Agighiol, Porțile de Fier și Rogozen (Bulgaria), dar și pe coifurile din argint aurit ale principilor geți. În Peștera *Trois-Freres* din sudul Franței, o pictură cu o vechime de aproximativ 15-16.000 de ani prezintă pe „Marele Vrăjitor”, un om cu cap de cerb purtând mari ramuri de coarne, cu față de bufniță, urechi de lup și barbă de capră sălbatică; brațele se termină cu gheare de urs și o lungă coadă de cal îi atârna la spate. Șamanul, atingând extazul prin intermediul dansului, le cere zeilor binecuvântarea, adică succesul la vânătoare (sau acceptă elementele noii creații ce vor veni odată cu noul timp, cu noua lume – a.s.v. zeii ca animale, asemănătoare religiei egiptene și elementelor zise „păgâne” din creștinism – *Vechea Religie Pământească Valaho - Egipteană*). Se pare de altfel că preoții geți, ca și druzii la celți, erau impresionanți meșteri ai magiei. Apropierea între preoții geto-dacilor și druzii celților s-a făcut încă din antichitate. Origene (filosof, teolog și scriitor grec (circa 185-253), în lucrarea sa „*Philosophumena*”) sublinia – într-o povestire cu iz legendar – că Zamolxis s-ar fi dus în lumea celtică (după moartea maestrului său), într-o misiune de apostolat. Se face astfel o legătură directă între concepția religioasă a

celților și doctrina pitagoreică, transmisă acestora prin intermediul lui Zamolxis. Alimentate de la aceeași sursă, doctrinele filosofico-religioase ale celților și geto-dacilor suferă comparații. Personajul aflat pe imaginile cazanului aflat în cercetare în mâna dreaptă ține un „torc” („inel” mare pentru gât, confecționat dintr-o singură bucată – simbol=încheierea unui ciclu, care „ne strânge de gât” – final de lume), iar cu mâna stângă strânge de cap un șarpe (simbol al celui ce se mușcă singur de coadă – încheierea unui ciclu Uroborus). În partea stângă se află un cerb ale cărui coarne sunt foarte asemănătoare cu cele ale figurii umane. „Omul Cerb” este un fel de NOE, salvator și ocrotitor al tuturor speciilor de pe această planetă (administrator, până la venirea „Zeului cel mare cu securea în spinare” =Zamolxis, pandant cu Thor, care dă cu ciocanul și sparge lumea în bucăți). Încadrând scena, sunt reprezentate alte figuri canine, feline și de bovine (ca în marea Arcă a lui Noe), precum și o figură umană călărind pe un pește sau delfin, semn al Potopului Planetar prin care vom trece (ruperea „apelor” Mamei Gravide Cerești ce aduce noua creație), simbol al „Fiului de rege” (Zeu Delfin) = Timpul cel nou (Iisus-ul), *Lumea cea nouă care va veni*. Peștele-delfin mai apare și pe Sfînxul ce este amplasat în jos, de la Cabana Babele, spre Valea Ialomiței, în Munții Bucegi. Între coarnele cerbului și ale Omului-Cerb, dar și în spațiile dintre figurine, este reprezentată „planta vieții”, identificată cu vița de vie (sau Iedera, verde întotdeauna). Modul în care a fost reprezentată „planta vieții” este similar celui în care, între secolele IV î.Hr. - I e.n., aceasta a fost reprezentată pe discurile din fier descoperite în Cetatea dacică de la Piatra Roșie, pe coifurile principiare getice din argint sau argint aurit descoperite la Peretu, Agighiol și Porțile de Fier, dar și pe brățările și fibulele dacice din aur și argint. În interiorul vasului, pe placa de bază, este amplasat un disc pe care se află figurat un taur (Taurul Apis?) având în frunte rozeta spiralată - simbol derivat pentru reprezentarea discului solar. Vitalitatea și fertilitatea masculină a taurului îl asociază cu soarele și reînvierea. Discul este decorat în întregime cu „planta vieții”. „Fundul” cazanului, unde se odihnește

Taurul ceresc, având în frunte „rozeta” timpului solar are semnificația sa. Stând pe loc El fixează Pământul. În spatele său apare Cavalerul danubian cu sabia în mână, apărând Neamul Omenesc, dar în față apare Dragonul, gata de a mușca (imaginea Sfântului Gheorghe de mai apoi). Mithraismul fixa Lumea actuală prin uciderea taurului. Viața este doar drumul prin Labirintul în care viețuiește Minotaurul. Rozeta solară mai apare în fruntea taurului pe piesele din Tezaurul de la Craiova, pe Ceasul solar de la Cumpăna, pe Rhytonul de la Poroina, etc. Dar cel mai important element reprezentat pe vasul din argint este stindardul de luptă al geto-dacilor –cel numit și „draco” - sau dragonul cu cap de lup. Acesta, umflat de un vânt mare și astfel șuierând ca și stârnit de mânie, lăsând să fluture în vânt coada amplă - după cum îl descrie Ammianus Marcellinus în lucrarea „*Rerum gestarum*”, este prezent într-o scenă de luptă de pe acest vas (cu ocazia intrării triumfale în Roma a lui Constantin cel Mare „*s-au strâns în jurul draconilor, legați cu vârfulurile aurite și ferecate în pietre strălucitoare ale sulitelor, umflați de un vânt mare și astfel șuierând ca și stârniți de mânie, lăsând să fluture în vânt cozile ample*”). Dragonul dacic este reprezentat cu fălcile deschise - ocrotind luptătorii pregătiți să înfrunte dușmanul - similar reprezentărilor de pe Columna lui Traian (Roma – Italia), sau Arcul de Trumf al lui Galeriu de la Salonic (Grecia). Pe unul dintre scuturile din fier ornamentale (disc din fier) descoperite în Cetatea dacică Piatra Roșie (secolele II î.e.n. – I e.n.) apare zimbrul ca simbol pendentiv al taurului – taurului ceresc. Între picioarele sale apare un simbol al Pomului Vieții (reluat repetitiv pe marginea discului), iar deasupra sa apare Draconul dacic, sub formă de „frunză – păstaie” ce aduce cu sine semințele pământului, acesta fiind cu gura închisă (nu mușcă). Este un simbol vegetal – animal, așa cum apar și simbolurile plantă-animal de pe friza de acant cu capete de lup ce înconjoară Biserica Omului (Monumentul Triumfal) de la Adamclisi. Stindardul dacic mai apare pe „Ludovisi Battle Sarcophagus” (250-260 e.n.), aflat la „Museo Nazionale Romano-Palazzo Altemps”, din Roma. În dreapta sus apare acest dracon dacic, cu gura deschisă. Un alt exemplu

avem în Chester (Anglia), la „Grosvenor Museum”, unde pe o stelă din piatră apare în basorelief un călăreț dac (Cavaler Danubian) purtând dragonul dacic, posibil luptând în trupele romane: *„Călăreții romani înaintează având diferite insigne, nu numai romane dar și scitice, pentru ca incursiunile lor să aibă înfățișări mai variate și totodată să fie mai înfricoșătoare. Insignele scitice le alcătuiesc niște balauri de mărime proporțională cu aceea a prăjinilor de care sunt legați. Se fac din bucăți de pânză de diferite culori, cusute laolaltă. Balaurii aceștia au capul și întregul trup până la coadă ca al șerpilor. Vicleșugurile acestea au fost născocite pentru ca balaurii să apară cât mai înspăimântător. Când caii stau pe loc nu poți vedea nimic mai mult decât bucăți de pânză de diferite culori care atârnă în jos. Când însă caii pornesc, acești balauri se umflă din pricina aerului, semănând grozav cu fiarele și șuierând din pricina mișcării puternice, deoarece aerul îi străbate cu putere. Aceste insigne nu numai că fac plăcere ochilor, dar folosesc chiar pentru a putea fi deosebiți cei ce dau năvală și pentru ca rândurile călăreților să nu se încurce”*. Scena de luptă de pe *Cazanul de la Gundestrup* este divizată orizontal de simbolul Pomului Vieții (iederă; viță de vie) care astfel, prin funcția sa de regenerare, transferă o parte din energia protectoare asupra luptătorilor, eliberându-i de teama morții și insuflându-le astfel încrederea în nemurire. Pe vasul din argint sunt reprezentate și instrumente de suflat dacice, care, probabil, aveau același rol ca și dragonul dacic: suflând în ele, produceau sunete care înfiorau pe dușmani, încurajând, în schimb, pe luptătorii daci. Aceste instrumente sunt reprezentate în mod identic pe Columna lui Traian. Diferența constă în faptul că pe columnă, instrumentele sunt reprezentate aruncate printre armele dacice stânse în grămezi, ca ofrande zeului Marte, în timp ce pe vasul din argint, instrumentele sunt utilizate de soldații daci, mărșăluind victorioși, deasupra lor fluturând stindardul draco. Zeul cel mare „preia” eroii căzuți în luptă și îi introduce în Marele Cazan (retorta

transformărilor), spre a renaște apoi, accesând o nouă viață (nemurirea).

Legat de imaginea Cavalerului ce apare cu un coif „cu pasăre”, avem similitudini în *Tezaurul de la Surcea* (jud. Covasna) din secolul I î.Hr. Un personaj călare apare pe una din piesele ce compun acest tezaur, descoperit în anul 1934 și alcătuit din șase mici nicovale din fier, bucăți din argint neprelucrat, două falere realizate în tehnica au repoussé și patru discuri din argint. Una dintre falere are forma ovală și înfățișează un călăreț în mers spre dreapta, ce ține frâul calului în mâna stângă și în cealaltă, la șold, are o spadă lungă, având capul descoperit, iar gâtul decorat cu colane și are un veșmânt care pare o armură. Pe lângă motivul călărețului (o bună analogie este reprezentată de figurile de pe cazanul de la Gundestrup), pe plăcuța în discuție mai apare și coiful cu pasăre, cu evidentă trimitere la cultele solare (Mama Gaya Vultureanca, similar cumva cu Horus-ul egiptean) și la motivul iconografic al cavalerului trac. Un astfel de „Coif cu pasăre” a fost descoperit întâmplător, în 10 august 1961, la Ciumești (jud. Satu Mare), în România, în timpul unor lucrări de construire a unei ferme de stat. Atunci au ieșit la lumină, pe lângă coif, două cnemide de bronz, un vârf de lance și o cămașă de zale de fier. Întrucât acestea erau depuse într-o groapă rotundă, arheologii au dedus că este vorba despre o depunere ritualică, astfel că au continuat cercetările, iar în anii următori au descoperit o necropolă cu 32 de morminte. Despre coiful declarat ca fiind celtic (?) se spune: *„Fără îndoială, coiful celtic de la Ciumești este cel mai senzațional artefact din lumea celților. El este unic în întreaga lume a celților din Europa, nu există niciun alt coif descoperit pe teritoriul continentului nostru. Avem doar o reprezentare a lui, pe un vas ritualic de la Gundestrup din Danemarca, care este exact ca și coiful găsit în mormântul funerar de la Ciumești. Este un artefact din sec IV î.Hr., a fost descoperit întâmplător, în timp ce se săpa fundația unui grajd, dar apoi arheologii au descoperit un adevărat cimitir celtic. Prezența*

acestui coif pe teritoriul României atestă faptul că civilizația celților a fost foarte dezvoltată, societatea lor era foarte dezvoltată și ei probabil că trăiau aici într-un fel de comuniune cu dacii, pentru că se aflau în același areal”, a declarat directorul Muzeului Județean Satu Mare, Felician Pop. Coiful a reprezentat un obiect nemaîntâlnit pentru acele vremuri. Detaliile arată că artizanul care l-a realizat era unul cu adevărat priceput. Pe lângă faptul că avea rolul de a arăta importanța căpeteniei, coiful avea rolul și de a intimida adversarii. „Execuția coifului este într-adevăr spectaculoasă, el a fost folosit în foarte multe filme și nu românești. El reprezintă un vultur cu aripile metalice întinse, care, când călărețul se îndrepta spre inamicul lui, intrau în vibrație și produceau un sunet prin care celții credeau că bagă spaima în adversar. Or, apariția unui călăreț cu un coif uriaș, deasupra căruia se află un vultur cu aripile deschise, desigur atestă înaltul grad pe care îl avea acea căpetenie militară, dar în același timp, avea și un scop de a intimida adversarul. Cu toate săpăturile care s-au făcut în lumea celților, care se întinde de aici și chiar până în Irlanda, nu a mai fost descoperit niciun fel de artefact, astfel că acest coif de la Ciumești rămâne singurul de acest gen descoperit în întreaga Europă”, a mai spus Felician Pop. Potrivit acestuia, coiful a aparținut cu siguranță unei căpetenii celtice, deși nu există dovezi scrise. „Sigur aparținea unei căpetenii celtice, nu există niciun fel de izvoare scrise în acest sens, știm doar faptul că în acea perioadă, celții, care erau și mercenari, erau în războaie prin Grecia, astfel că circulația în secolul IV î.Hr. era destul de intensă. Străbăteau distanțe enorme acești mercenari, care se puneau în slujba unui rege sau altuia, dar civilizația celților, atât de spectaculoasă și misterioasă, să nu uităm că celții nu cunoșteau scrisul, poate fi reconstituită doar prin artefactele care au rămas în mormintele princiare ale marilor căpetenii. Sunt singurele izvoare care vorbesc despre o civilizație puternică, dar demult dispărută”, a adăugat Felician Pop. Nelăsând urme scrise, în ziua de astăzi, celții sunt cunoscuți doar prin ce scriau alte popoare despre ei. Erau catalogați drept un neam de războinici,

iute la mânie, războinici de culoare albă, cu plete aurii. Deocamdată, arheologii nu au reușit să descopere cui a aparținut acest coif unic în Europa, dar este cert că a fost o căpetenie foarte importantă pentru vremurile sale, din moment ce după arderea sa, aparținătorii i-au așezat în mormânt cele mai importante lucruri pentru a se folosi de ele și în lumea cealaltă. Coiful a ajuns inițial la *Muzeul din Baia Mare*, iar după ce arheologii au studiat și au înțeles ce reprezintă de fapt această descoperire pentru întreaga epocă a fierului, dar mai ales pentru celți, a fost depozitat la *Muzeul Național de Istorie din București*, în condiții de siguranță deosebite. I-au spus „coif celtic”, dar nu au mai găsit niciunul la fel. Dar, în lumea geto-dacă avem imaginea cavalerului cu „coif – pasăre” în Tezaurul de la Surcea, dar și imaginea mamei Gaya Vultureanca pe coifurile principilor geți (Peretu și Porțile de Fier) și pe cupele Marii Uitări (Agighiol, Porțile de Fier și Rogozen – Bulgaria (geții sudici)). O mulțime de coifuri ale geților și tracilor sunt de formă coif – vultur, sau formă mithraică de căciulă dacică cu vârful întors spre față. De ce oare acest coif – pasăre este declarat ca fiind celtic? Oare dacii sau geții nu puteau avea un astfel de coif? Dacă *Geții de Aur primordialii* au creat baza spiritualității și religiei în Europa și împrejurimile acesteia după ultimul cataclism planetar, este normal ca ei să fie „sursa”, „izvorul” tuturor acestora.

Profesorul Flemming Kaul, arheolog la *Muzeul de Istorie din Copenhaga*, specialist în perioada fierului din epoca pre-romană, ne spune despre acest artefact: „*Se numește Cazanul Gundestrup, după locul mlăștinos unde a fost descoperit în Danemarca, în nordul Jutlandei. Făcut din argint aurit, este una dintre cele mai frumoase și importante descoperiri de pe teritoriul danez. Așa ceva numai pe malurile Dunării, în Dacia, se putea face. Cu siguranță că vi se pare familiar: tehnica de lucru și chiar și unele reprezentări, războinici sau animale fantastice, sunt foarte asemănătoare cu cele de pe coifurile descoperite în România, la Agighiol, Peretu, Coțofenești sau Cucuteni. Vasul are o tehnică de realizare unică și câteva detalii strict*

dacice, pe care nu le găsim în altă parte. Dacă vă uitați la colierul acestei zeități, de exemplu, el are anumite particularități care ne spun clar că sunt tracice sau dacice. Este o discuție foarte tehnică, dar eu cu asta mă ocup, cu astfel de obiecte. Colierul acesta are un sistem particular de prindere în capete, o altă piesă... Am urmărit semnalarea unor astfel de coliere și în alte părți ale Europei și este destul de curios ce am descoperit. Ele apar în Danemarca - în nordul Jutlandei, în Suedia - pe insula Gotland, în Ucraina și la Marea Neagră, de parcă o mână uriașă le-a presărat pe toată această întindere. Un alt obiect interesant de pe acest vas este coiful ce poartă pe creștet o pasăre, care amintește de superbul coif descoperit în România la Ciumești. Probabil cel mai convingător argument rămâne însă stilul și tehnica de realizare a acestui vas, întâlnite numai în sud-estul Europei, în zona Dunării. Numai în acea zonă întâlnim blana animalelor realizată din puncte sau linii bătute în argint sau argint aurit. Combinația de stil și tehnica folosită pe vasul Gundestrup ne trimit clar la partea de mijloc sau de jos a Dunării, pe ambele maluri ale fluviului, fie în sud, fie în nord, la Peretu sau Agighiol, în România. Asemănare izbitoare este și cu pandantivul găsit la Surcea, tot din România. Istoricul Drexel a fost unul dintre primii cercetători care a studiat acest vas ritualic și l-a pus de la început în legătură directă cu descoperirile de la Săliștea, din România, unde apare reprezentată și o femeie înveșmântată în haine tradiționale, cum se întâlnesc și astăzi în satele românești. Mai sunt și alți cercetători de aceeași părere - Berciu, Horedt, Powell sau Marazov. Ce înseamnă, efectiv, aceste reprezentări, cine sunt aceste personaje, dacă sunt zeități sau doar preoți, este greu de spus. Acest vas este înconjurat de mister și, din păcate, multe lucruri deocamdată nu știm să le explicăm.”

Cazanul din Gunderstrup (Danemarca), prin elementele sale fixate în metal prețios ne aduce o dovadă în plus asupra ipotezei colonizării acestor țări nordice de către geți și daci, imediat după

retragerea ghețarilor. De aceea Dacia medievală era semnalată de numeroase ori a se afla în zona nordică a continentului nostru. Ea era de fapt peste tot, pentru că este urmașa de drept a *Geților de Aur primordiali*, cei ce au salvat neamul omenesc și au creat *Vechea Religie Pământească Valahă – Egipteană*. Încă o dovadă a acestui fapt sunt Vlahiile aflate pe înălțimile montane europene, „vlahii” fiind singurul popor fără de țară din Europa (aromânii, istroromânii, machedonii, fărșeroții, vlahii, etc.)

Bibliografie:

1. Thomas George Eyre Powell, „*From Uratu to Gunderstrup: the agency of Thracian metal-works*”, în vol. „*The european community in the later prehistory.*” Studies in honour of C.F.C. Haweks, Londra, 1971, pp. 183-205;
2. Flemming Kaul, Ivan Mazarov, Jan Best, Nanny de Vries, „*Thracian tales on the Gundestrup cauldron*”, Najade Press, Amsterdam, 1991.

Surse: cunoastelumea.ro; sfatulbatranilor.ro; muzeusm.ro; basarabialiterara.com.md

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca – Friza capetelor umane (nemurirea; revenirea sufletului în alt corp uman; repetiția)

Vas cu capete umane „prezentate” – Tezaurul getic de aur de la Panaghiuriște (Bulgaria) Friza capetelor umane (nemurirea; revenirea sufletului în alt corp uman; repetiția)

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca – Una dintre plăci prezintă o figură masculină purtând coarne, similară „Marelui Vrăjitor” din peștera Trois Freres, amplasat într-o poziție centrală. Este vorba de „Omul Cerb” (Stăpânul animalelor), cel ce duce pe mai departe Pomul Vieții (Sarabul Terrei). În simbolistica zisă „păgână” și în zilele noastre în alaiul „mascaților” ce vin în zilele dintre Crăciun (crăci, ca și ramuri) și Anul Nou („zilele zeilor”, sau „zilele pentru nimic”) apare și Cerbul (pe lângă Capră, Moși, Babe, Brezaie, etc.). În Religia Vechea Pământească Valaho – Egipteană a Geților de Aur primordială mitul Cerbului Sarabha (cel cu opt picioare, ce „calcă” în două tărâmuri) este unul important. Cerbul apare ca purtător al Pomului Vieții în coarnele sale (pe care le schimbă periodic, așa cum lumile se succed în timp). Sarabha apare pe Cupele clepsidră ale Marii Uitări getice descoperite la Agighiol, Porțile de Fier și Rogozen (Bulgaria), dar și pe coifurile din argint aurit ale principilor geți. Personajul de la cazanul aflat în cercetare în mână dreaptă ține un „torc” („inel” mare pentru gât, confecționat dintr-o singură bucată – simbol=încheierea unui ciclu), iar cu mână stângă strânge de cap un șarpe (simbol al celui ce se mușcă singur de coadă – încheierea unui ciclu Uroborus). În partea stângă se află un cerb ale cărui coarne sunt foarte asemănătoare cu cele ale figurii umane. „Omul Cerb” este un fel de NOE, salvator și ocrotitor al tuturor speciilor de pe această planetă (administrator, până la venirea „Zeului cel mare cu secura în spinare” =Zamolxis). Încadrând scena, sunt reprezentate alte figuri canine, feline și de bovine, precum și o figură umană călărind pe un pește sau delfin, semn al Potopului Planetar prin care vom trece (ruperea „apelor” Mamei Cerești ce aduce noua creație), simbol al „Fiului de rege” (Zeu) = Timpul cel nou (Iisus-ul), *Lumea cea nouă care va veni*. Peștele-delfin mai apare și pe Sfinxul ce este amplasat în jos, de la Cabana Babele, spre Valea Ialomiței, în Munții Bucegi. Între coarnele cerbului și ale Omului-Cerb, dar și în spațiile dintre figurine, este reprezentată „planta vieții”, identificată cu vița de vie (sau Iedera).

Tezaurul princiar getic de la Agighiol. Cerbul Sarabha (cel cu opt picioare) ce apare pe Vasele clepsidră ale Marii Uitări.

Paharul bitronconic ritualic al Sarabhei
Metropolitan Museum - New York, U.S.A.

În Peștera Trois-Freres din sudul Franței, o pictură cu o vechime de aproximativ 15-16.000 de ani prezintă pe “Marele Vrăjitor”, un om cu cap de cerb purtând mari ramuri de coarne, cu față de bufniță, urechi de lup și barbă de capră sălbatică; brațele se termină cu gheare de urs și o lungă coadă de cal îi atârnă la spate. Șamanul, atingând extazul prin intermediul dansului, le cere zeilor binecuvântarea, adică succesul la vânătoare.

“Planta vieții” – vița de vie

vas din argint,
Gundestrup, Danemarca,
secolul I î.e.n.

discuri din fier,
Cetatea dacică Platra Roșie,
secolele II î.e.n. – I e.n

coifuri din argint,
sudul României,
secolul IV î.e.n.

fibulă din argint,
Ostrovul Mare,
sec. IV î.e.n.

fibulă din argint,
Curug, Serbia
sec. IV î.e.n.

brățară din aur,
Sarmisegetuza Regia,
sec. II-I î.e.n.

brățară din argint,
Vălișoara

brățară din argint,
Orăștie

brățară din aur,
Grădiștea de Munte

Planta vieții (simbolizând nemurirea) poate fi vița de vie (pentru că nu e moartă), dar și iedera (veșnic verde). Așa apare în arta geto-daco-tracă, dar și pe Cazanul din Danemarca.

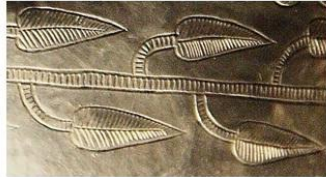

vas din argint,
Gundestrup, Danemarca,
secolul I î.e.n.

disc din fier,
Cetatea dacică Piatra Roșie,
secolele II î.e.n. – I e.n

coif din argint placat cu aur,
Peretu județul Teleorman,
secolul IV î.e.n.

coif din argint ,
sudul Olteniei,
secolul IV î.e.n.

Planta vieții (simbolizând nemurirea) poate fi vița de vie (pentru că nu e moartă), dar și iedera (veșnic verde). Așa apare în arta geto-daco-tracă, dar și pe Cazanul din Danemarca

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca. „Fundul” cazanului, unde se odihnește Taurul ceresc, având în frunte „rozeta” timpului solar. Stând pe loc El fixează Pământul. În spatele său apare Cavalerul danubian cu sabia în mână, apărând Neamul Omenesc, dar în față apare Dragonul, gata de a mușca (imaginea lui Sfântu Gheorghe). Mitraismul fixa Lumea prin uciderea taurului. Viața este doar drumul Labirintului în care viețuiește Minotaurul.

Rozeta spiralată,
simbol derivat pentru reprezentarea discului solar, în fruntea capului de taur

vas din argint,
Gundestrup, Danemarca,
secolul I î.e.n.

rhytonul de la Mehedinți,
secolele IV-III î.e.n.

tezaurul de la Craiova,
secolul IV î.e.n.

Toți bourii au stele în frunte (rozete spirale, simbol solar): Vasul de la Gundestrup (sec. I î.Hr), Rhytonul de la Mehedinți (sec. IV – III î.Hr) și aplică din Tezaurul de la Craiova (sec. IV î.Hr.).

Zimbrul aflat în planul central, alături simbolului plantei nemuririi (iederă, viță de vie) pe fundalul unuiia dintre scuturile de fier ornamentale descoperite în Cetatea dacică de la Piatra Roșie. Pe margine apar frunze – simbol al Pomului vieții sau Dinții de Fier-ăst-rău.

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca

Cazanul Gundestrup, descoperit în Danemarca. Dragonul dacic apare în partea din dreapta sus. Este reprezentat cu fălcile deschise - ocrotind luptătorii pregătiți să înfrunte dușmanul - similar reprezentărilor de pe Columna lui Traian (Roma – Italia) sau Arcul de triumf ridicat de Galerius (Salonic – Grecia).

Draconul dacic

vas din argint, Gundestrup, Danemarca, secolul I î.e.n.

basorelief, Columna lui Traian, Italia, 113 e.n.

basorelief, Arcul lui Galerius, Grecia, 304 e.n.

disc din fier, Cetatea dacică Piatra Roșie, secolele II î.e.n. – I e.n

Unul dintre scuturile din fier ornamentale (Disc din fier) descoperite în Cetatea dacică Piatra Roșie (secolele II î.e.n. – I e.n). Apara zimbrii ca simbol pândant bourului – taurului ceresc. Între picioarele sale apare un simbol al Pomului Vieții (reluat pe marginea discului), iar deasupra sa apare Draconul dacic, sub formă de „frunză –

păstaie” ce aduce cu sine semințiile pământului, acesta fiind cu gura închisă (nu mușcă). Este un simbol vegetal – animal, așa cum apare și pe friza de acant cu capete de lup de pe Biserica Omului (Monumentul Triumfal) de la Adamclisi.

Capetele de lup cde apar din friza de acant la Biserica Omului de la Adamclisi (Monumetul Triumfal)

Arcul lui Galerius, 304 e.n.Salonic (Grecia). Aici apar trupele dace cu draconarii ce poartă balaurii umflați în vânt (victorioși)

**Ludovisi Battle Sarcophagus, 250-260 e.n., Museo Nazionale Romano-Palazzo
Altemps, Roma. În dreapta sus apare draconul dacic.**

**Ludovisi Battle Sarcophagus, 250-260 e.n., Museo Nazionale Romano-Palazzo
Altemps, Roma. În dreapta sus apare draconul dacic, cu gura deschisă.**

Columna lui Traian, 113 e.n.(Roma – Italia). Draconul dacic apare cu gura deschisă.

Chester, Anglia, Grosvenor Museum, călăreț dac purtând dragonul dacic, luptând în trupele romane.

Pomul Vieții

Pe vasul din argint sunt reprezentate și instrumente de suflat dacice (în partea dreaptă, jos), care, probabil, aveau același rol ca și dragonul dacic: suflând în ele, produceau sunete care înfiorau pe dușmani, încurajând, în schimb, pe luptătorii daci. Aceste instrumente sunt reprezentate în mod identic pe Columna lui Traian. Diferența constă în faptul că pe columnă, instrumentele sunt reprezentate aruncate printre armele dacice stânse în grămezi, ca ofrande zeului Marte, în timp ce pe vasul din argint, instrumentele sunt utilizate de soldații daci, mărșăluind victorioși, deasupra lor fluturând stindardul draco.

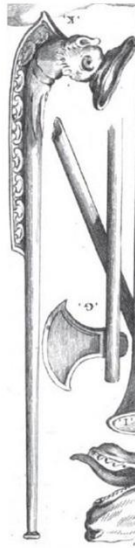

Instrumente muzicale dacice

detaliu,
schiță de Giovanni Batista Piranesi,
Columna lui Traian,
113 e.n.

detaliu,
schiță de Michel-François Dandr -Bardon,
Columna lui Traian,
113 e.n.

detaliu,
vas din argint,
Gundestrup, Danemarca,
secolul I î.e.n.

Schiță ale armelor dacice reprezentate pe Columna lui Traian, executată de artistul francez Michel-François Dandr -Bardon (1700-1783), tipărită la Paris în anul 1774:

Schiță ale armelor dacice reprezentate pe Columna lui Traian, executată de artistul francez Michel-François Dandré-Bardon (1700-1783), tipărită la Paris în anul 1774:

Falere din tezaurul de la Surcea, județul Covasna (secolul I î.Hr.). Faléra era un ornament care se purta la gât, ca medalion:

cavaler,
faleră din argint,
tezaurul de la Surcea, județul Covasna,
secolul I î.e.n.

cavaler,
vas din argint,
Gundestrup, Danemarca,
secolul I î.e.n.

Coiful declarat ca „celtic” descoperit la Ciumești (România) – Mama Gaya Vultureanca

Mama Gaya Vultureanca și Puya Gaya pe vasele getice de la Agighiol

Mama Gaya Vultureanca pe obrăzar – Coif getic argint Porțile de Fier (astăzi la Detroit – SUA)

Mama Gaya Vultureanca pe obrăzar – Coif getic argint aurit Peretu

Horus – Zeul cerului la egiptenii antichi